

Звіт про роботу Проблемної комісії МОЗ та НАМН України «Гастроентерологія» у 2010 році

01.03.2010 р. втратив чинність наказ МОЗ та АМН України № 173/31 «Про удосконалення організації та управління медичною наукою» від 05.05.2001 р. Відповідно до нового наказу МОЗ та НАМН України № 219/12 «Про проблемні комісії МОЗ та НАМН України» від 11.03.2010 р. затверджено оновлений склад Проблемної комісії МОЗ та НАМН України «Гастроентерологія»:

Голова комісії

Щербиніна Марина Борисівна	д. мед. н., проф., заступник директора з науково-методичної та організаційної роботи ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (м. Дніпропетровськ)
-------------------------------	--

Заступник голови комісії

Шевченко Борис Федорович	д. мед. н., проф., завідувач відділення хірургії органів травлення ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (м. Дніпропетровськ)
-----------------------------	--

Секретар

Скирда Ірина Юріївна	к. мед. н., ст. наук. співр. ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (м. Дніпропетровськ)
----------------------	--

Члени комісії

Бабак Олег Якович	д. мед. н., проф., директор ДУ «Інститут терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України» (м. Харків)
Губергріц Наталія Борисівна	д. мед. н., проф., завідувач кафедри внутрішньої медицини № 1 Донецького національного медичного університету ім. М. Горького
Клярницька Ірина Львівна	д. мед. н., проф., завідувач кафедри терапії та сімейної медицини ФПО Кримського державного медичного університету ім. С.І. Георгієвського (м. Сімферополь)
Передерій В'ячеслав Григорович	д. мед. н., проф., завідувач кафедри внутрішньої медицини № 1 Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця (м. Київ)
Свінцицький Анатолій Станіславович	д. мед. н., проф., проректор з науково-педагогічної, лікувальної та післядипломної роботи, завідувач кафедри внутрішньої медицини № 3 Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця (м. Київ)
Сергієнко Олена Іванівна	д. мед. н., проф., професор кафедри гастроентерології Харківської медичної академії післядипломної освіти
Філіппов Юрій Олександрович	д. мед. н., проф., чл.-кор. НАМН України, директор ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України»
Харченко Наталія В'ячеславівна	д. мед. н., проф., чл.-кор. НАМН України, завідувач кафедри гастроентерології, дієтології та ендоскопії Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, головний позаштатний гастроентеролог МОЗ України

За звітний період Проблемною комісією МОЗ та НАМН України «Гастроентерологія» були розглянуті матеріали, що стосуються планування дисертаційних і науково-дослідних робіт (НДР), продовження виконання науково-дослідних робіт, видання та впровадження методичних рекомендацій, інформаційних листів і нововведень, які відповідають паспорту спеціальності 14.01.36 — гастроентерологія. Зокрема, прорецензовано матеріали щодо планування 2 НДР, 1 докторської, 9 кандидатських дисертацій, видання 4 методичних рекомендацій, 4 інформаційних листів, 8 нововведень. Усі роботи присвячено патології органів травлення, серед них кислотозалежним захворюванням — 6 робіт (1 докторська та 5 кандидатських дисертацій), захворюванням печінки та біліарної системи — 18 (1 НДР, 3 кандидатські дисертації, 3 методичні рекомендації, 3 інформаційних листи, 8 нововведень), захворюванням кишечника — 2 (1 НДР, 1 кандидатська дисертація); ендоскопічні методи діагностики висвітлено в 1 методичній рекомендації та 1 інформаційному листі.

Серед науково-навчальних закладів України, від яких надійшли матеріали, найбільшу кількість робіт отримано з ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» — 15. З Ужгородського національного університету надійшло 5 робіт, з Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця та Запорізької медичної академії післядипломної освіти — по 2, з Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, Кримського державного медичного університету ім. С.І. Георгієвського, Буковинського державного медичного університету та Українського НДІ медичної реабілітації та курортології (м. Одеса) — по 1 роботі.

При рецензуванні робіт найчастішими були такі загальні зауваження: невідповідність назви дисертації меті та завданням дослідження; формулювання мети дослідження як одного із завдань; нечітке визначення обсягу досліджень, що плануються; недостатня конкретизація методів дослідження; відсутність повної назви методу визначення того або того показника; відсутність назв та добових доз препаратів, які планувалося використовувати для лікування хворих; відсутність даних про методи статистичної обробки результатів дослідження. Не відповідали профілю Проблемної комісії матеріали 3 робіт (усі 3 — кандидатські дисертації). Ці матеріали рекомендовано передати на розгляд Проблемній комісії МОЗ та НАМН України «Терапія». У цьому зв'язку при плануванні дисертаційних робіт здобувачам та науковим керівникам (консультантам) рекомендується звертати увагу на від-

повідність матеріалів паспорту спеціальності 14.01.36 — гастроентерологія, який був затверджений Постановою Президії ВАК України за № 18—09/2 від 13.02.2002 р. (опублікований у «Бюлетені ВАК України» за 2003 р., № 9, с. 32).

Позитивне рішення Проблемної комісії МОЗ та НАМН України «Гастроентерологія» отримали такі роботи:

1. Матеріали щодо планування докторської дисертації:

- асистента кафедри терапії, фізіотерапії, курортології і профпатології Запорізької медичної академії післядипломної освіти М.М. Сурмило на тему «Виразкова хвороба в період реабілітації: діагностика та лікування порушень регіональної гемодинаміки та мікроциркуляторних розладів у шлунку» (науковий консультант — д. мед. н., проф., зав. кафедри терапії, фізіотерапії і курортології ЗМАПО О.І. Токаренко).

2. Матеріали щодо планування кандидатських дисертацій:

- аспіранта кафедри терапії та сімейної медицини ФПО Кримського державного медичного університету ім. С.І. Георгієвського О.І. Стіліді на тему «Роль предикторів фіброзу і обґрунтування їх корекції при хронічних гепатитах різної етіології» (науковий керівник — д. мед. н., проф., зав. кафедри терапії та сімейної медицини ФПО Кримського державного медичного університету ім. С.І. Георгієвського І.Л. Кляритьська);

- аспіранта кафедри терапії, фізіотерапії та курортології Запорізької медичної академії післядипломної освіти Ж. Акермі на тему «Вікові аспекти діагностики та лікування ерозивно-виразкових уражень гастродуоденальної зони» (науковий керівник — д. мед. н., проф., зав. кафедри терапії, фізіотерапії і курортології ЗМАПО О.І. Токаренко);

- аспіранта кафедри внутрішньої медицини № 1 Вінницького національного університету ім. М.І. Пирогова О.М. Кульчицької на тему «Психосоціальний статус, стан автономної нервової системи та рівень мелатоніну в крові у хворих з синдромом подразненого кишечника» (науковий керівник — д. мед. н., проф., зав. кафедри внутрішньої медицини № 1 Вінницького національного університету ім. М.І. Пирогова М.А. Станіславчук);

- асистента кафедри терапії та сімейної медицини ФПО ДВНЗ «Ужгородський національний університет» А.М. Братасюка на тему «Клініко-ендоскопічні особливості виразково-ерозивних уражень шлунка та їх лікування в похилому та старечому віці» (науковий керівник — д. мед. н., проф., зав. кафедри терапії та сімейної медицини ФПО ДВНЗ «Ужгородський національний університет» І.В. Чопей);

• клінічного ординатора кафедри внутрішньої медицини № 1 Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця О.О. Братчук на тему «Роль надлишкової маси тіла і ожиріння у виникненні і перебігу неалкогольного стеатогепатиту» (науковий керівник — д. мед. н., проф., зав. кафедри внутрішньої медицини № 1 Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця В.Г. Передерій).

Нині на рецензуванні у Проблемній комісії «Гастроентерологія» залишаються матеріали 1 кандидатської дисертації здобувача НДІ фітотерапії ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Н.В. Маркуш (науковий керівник — д. мед. н., проф., директор НДІ фітотерапії ДВНЗ «Ужгородський національний університет» О.М. Ганич).

З метою подальшого удосконалення організації та координації наукових досліджень і розробок у галузі охорони здоров'я проведено аналіз тематики кандидатських та докторських дисертацій, методичних розробок і інформаційних листів за спеціальністю «Гастроентерологія».

За даними Українського інституту науково-технічної та економічної інформації (м. Київ) на 01.09.2010 р. у період 2004–2010 рр. за спеціальністю «Гастроентерологія» було захищено 11 докторських та 71 кандидатська дисертація. Розподіл дисертаційних робіт за тематикою наведено на рис. 1. Найбільша кількість дисертаційних досліджень припадає на захворювання шлунка та дванадцятипалої кишки, друге місце посіли захворювання біліарного тракту, дещо менше дисертацій присвячено захворюванням кишечника і печінки, найменше було робіт із захворювань підшлункової залози. За роками кількість дисертацій залишалася майже однаковою — 12–17 робіт на рік (рис. 2), за винятком 2004 р. Це пояснюється виокремленням спеціальності «Гастроентерологія» (14.01.36) у 2002 р. та початком функціонування спеціалізованих вчених рад за цією спеціальністю з 2004 р.

Перше місце за кількістю підготовлених та захищених дисертаційних робіт посів Івано-Франківський державний медичний університет (1 докторська та 12 кандидатських), на другому місці знаходиться ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (1 докторська та 8 кандидатських), на третьому — Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця та Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького (по 2 докторських та по 6 кандидатських). Також значну кількість дисертацій за спеціальністю 14.01.36 — гастроентерологія було захищено у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (7 кандидатських), Дніпропетровській державній медичній академії (6 кандидатських) і Тернопільській дер-

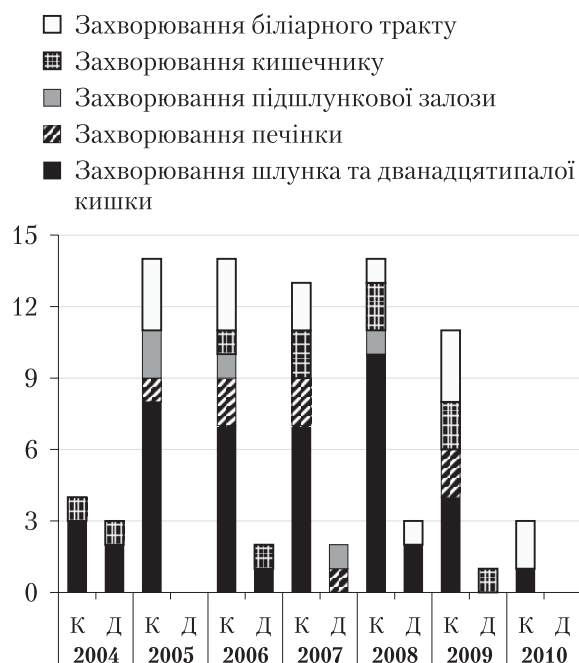

Рис. 2. Розподіл кандидатських та докторських дисертаційних робіт за патологіями окремих відділів травної системи у 2004–2010 рр.

К — кандидатські, Д — докторські дисертаційні роботи

Рис. 1. Розподіл дисертаційних робіт за спеціальністю «Гастроентерологія» за 2004–2010 рр.

Рис. 3. Розподіл методичних рекомендацій та інформаційних листів за патологіями окремих відділів травної системи у 2006–2010 рр.

жавній медичній академії (2 докторські та 4 кандидатські дисертації).

Тематику і кількість затверджених до видання методичних рекомендацій та інформаційних листів у період 2006–2010 рр. було проаналізовано за даними Українського центру медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи (м. Київ). Розподіл за тематикою наведено на рис. 3. За цей період вийшло у світ 58 видань, з них методичних рекомендацій та інформаційних листів — по 29. Тематично переважають видання із захворювань шлунка та дванадцятипалої кишки (28), найменшу кількість видань (5) присвячено захворюванням підшлункової залози. Інформаційних листів та методичних рекомендацій щодо захворювань біліарного тракту, печінки та кишечника видано майже в однаковій кількості (по 8–9 видань). Розподіл методичних рекомендацій та інформаційних листів по роках представлено на рис. 4. Найбільшу кількість методичних рекомендацій (9) зареєстровано у 2006 р.

Аналіз тематики публікацій та запитань лікарів, з якими вони звертаються у листах, до редак-

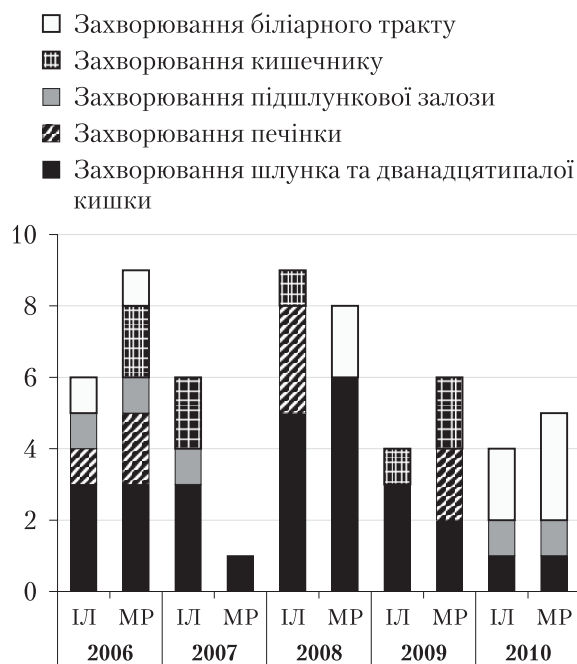

Рис. 4. Розподіл методичних рекомендацій та інформаційних листів за патологіями окремих відділів травної системи в окремі роки
ІЛ — інформаційні листи, МР — методичні рекомендації

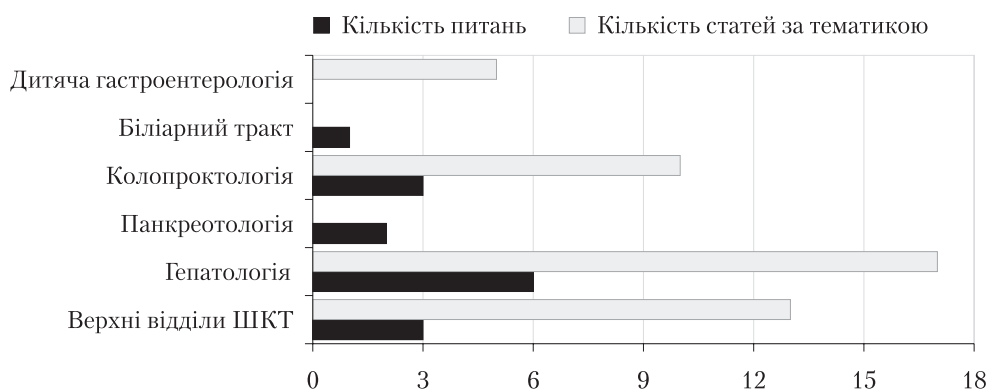

Рис. 5. Аналіз тематики публікацій та запитань, які надсилають лікарі-читачі до редакції медичної газети «Здоров'я України»

ції медичної газети «Здоров'я України», наведено на рис. 5. Виявлено, що найбільша кількість статей у 2006–2010 рр. присвячена патології верхніх відділів травного каналу та проблемам гепатології (13 та 17 відповідно), 10 — питанням колопроктології, 7 — іншим медичним розділам та 5 — «дитячій гастроентерології». Привертає увагу відсутність статей, присвячених захворюванням підшлункової залози та біліарного тракту, незважаючи на запитання читачів.

Професором Н.Б. Губергріц, членом Проблемної комісії «Гастроентерологія» та Президентом Українського клубу панкреатологів, проаналізовано стан розробки питань щодо захворювань підшлункової залози. Отримані результати будуть представлені на черговому засіданні зазначеного Клубу та опубліковані у другому номері журналу «Вестник Клуба Панкреатологов» за 2011 р. Є домовленість з Президентом Української асоціації з вивчення захворювань печінки д. мед. н. О.І. Головченком щодо розгляду на засіданні асоціації проблем захворювань біліарної

системи, зокрема щодо застосування сучасної термінології та класифікацій.

Інформація про роботу Проблемної комісії МОЗ та НАМН України «Гастроентерологія» висвітлювалася на сторінках журналів «Сучасна гастроентерологія» (2010, № 2, с. 117), «Новости медицины и фармации» (2010, № 337, с. 31–32).

Щиро дякуємо всім членам Проблемної комісії МОЗ та НАМН України «Гастроентерологія», а також директорів УкрІНТЕІ Анатолію Владиславовичу Ямчуку, директорів «Укрмедпатентінформу», професору Василю Івановичу Чебану, редколегії медичної газети «Здоров'я України» за плідну співпрацю.

Нагадуємо, що матеріали Проблемної комісії МОЗ та НАМН України «Гастроентерологія» слід надсилати на адресу: ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України», просп. ім. газети «Правда», 96, м. Дніпропетровськ, 49074.

Матеріал підготували Голова ПК «Гастроентерологія», д. мед. н., проф. М.Б. Щербиніна та секретар ПК, к. мед. н., ст. наук. співр. І.Ю. Скирда.